

VEREENIGING VAN NEDERLANDSCHE TANDARTSEN

HET BETREKKEN VAN DEN PROCESSUS ALVEOLARIS IN DE BEHANDELING VAN KAAKBREUKEN ¹⁾

DOOR

Dr. E. SANDERS

De hier te bespreken behandelingswijze, is eene, die, ondanks haar somtijds bijzondere voordeelen, niet in alle gevallen behoort of behoeft toegepast te worden. Dit geldt eigenlijk van elke therapeutische maatregel. Maar speciaal in de tandheelkunde, waar sommige therapeuten zoo dikwijls vastgeroest dreigen te raken aan als dogmata beschouwde regels, is het goed o.m. voor de behandeling van kaakbreuken verschillende methodes tot zijn geestelijke beschikking te hebben, ten einde de technische uitvoering te kunnen aanpassen aan de steeds wisselende gegevens en moeilijkheden van elk geval. In Nederland heeft men, als in vele andere landen, bij de behandeling van kaakfracturen voornamelijk gebruik gemaakt van banden en beugels om de tanden in staat te stellen de gebroken kaakstukken te fixeeren. Nu zal ieder, die wel eens de kolossale krachten heeft gevoeld, welke zich na enkele dagen verzetten tegen het terugbrengen en het terughouden der fragmenten in den juisten stand, ervan overtuigd zijn, dat de tanden en kiezen dan een taak vervullen, waarvan zij zich in den regel eervol kwijten, maar die moet gaan ten koste van hun bevestigende weefsels in de kaak (cement, proc. alv.). Dit vraagstuk van overbelasting is bekend uit de experimenteele en practische orthodontie en de prothesis, zoodat men op die terreinen dan ook voortdurend rekening houdt met de schadelijke gevolgen der te sterke belasting.

Hoeveel te meer moet dit niet het geval zijn bij tanden, die hun geresorbeerde of op andere wijze beschadigde oppervlakten niet meer zoo vlot kunnen repareren als dit op jeugdigen leeftijd nog mogelijk is en die de uitermate sterke disloceerende krachten,

¹⁾ Verkort verslag van een voordracht gehouden 8 Oct. 1939 in de vergadering der Vereeniging van Nederlandsche Tandartsen.

welke bij gebroken kaken optreden en die somwijlen de krachten van de lijkverstijving evenaren, hebben te weerstaan!

In het algemeen gesproken vallen de nadeelige gevolgen, die het gebit na een fractuurbehandeling te verduren heeft, mee, wanneer dit intact en stevig verankerd is; hevige, kortdurende krachten worden door weerstandskrachtige gebitten opgevangen en als regel zonder blijvende schade verwerkt; bij behoorlijke geregelde reiniging en een groote en grondige schoonmaak na verwijdering der steunende apparaten blijft de schade dikwijls binnen redelijke grenzen. Dit is echter niet het geval, wanneer men te maken heeft met een kaak, die, hetzij ten gevolge van het trauma, hetzij ten gevolge van vroegere extracties zoo weinig steunelementen bezit, dat men met een groote mate van waarschijnlijkheid het losraken dier weinige elementen en de vorming van tandvleeschzakjes met alle gevolgen van dien, kan verwachten. En evenzeer zullen de nadeelen van overbelasting optreden, wanneer men slechts min of meer beweeglijke elementen ter beschikking heeft om de breukstukken in het juiste verband te houden.

Weliswaar kan men ook dan het beginsel laten wegen, dat, wat het zwaarst is, ook het zwaarst moet wegen, maar wel dient men zich te herinneren, dat ons een andere methode ter beschikking staat om het gebit, het tandvleesch en de tandkassen te ontzien. Evenals men n.l. in de orthodontie gebruik heeft gemaakt van den processus alveolaris als mede-aangrijpingspunt de bewegende krachten, heeft men dit ook bij de behandeling der kaakfracturen gedaan. Deze methode, ingeleid door een reeds in 1864 door Weber aangegeven apparaat, wordt betrekkelijk weinig meer toegepast, maar, bij juiste beheersching, geeft zij speciaal in de genoemde gevallen voortreffelijke resultaten. In principe bestaat zij hierin, dat er een partieele prothese in rubber gemaakt wordt op een model, hetwelk de kaak in den gereponeerden stand weergeeft en dat dan de gebroken kaak in deze prothese wordt gebracht. De rubberplaat wordt zoo noodig aan eenige tanden en kiezen vastgebonden, en kan, in den vorm van een z.g. scharnierspalk, ook labiaal aangebracht worden. Noodzakelijk is dus een model der kaken, dat ik in den regel met behulp van een gips- of Nadragafdruk maak; dencoll en dergelijke massa's kunnen natuurlijk ook zeer goed gebruikt worden. Terwijl nu de spalk door den techniekier volgens onze aanwijzingen gemaakt wordt, worden de kaken provisorisch gespalkt, waarbij ik graag de door collega Frank in het vorige nummer van dit tijdschrift beschreven ligaturen volgens Ivy en een kinkap gebruik. Het spaart, evenals dit bij een partieele prothese het geval is, heel wat tijd en moeite, wanneer men de spalk

RÉUNION DENTAIRE HOLLANDE—BELGE

16—17 December 1939, te Brussel. Georganiseerd door de Belgische beroepsorganisaties in samenwerking met de Vereeniging van Nederlandsche Tandartsen en met medewerking van de „Fraternelle des Dentistes Militaires belges de Réserve.”

In het raam van de bekende voorbereidingen voor een organisatie ten bate van hulpverlening in oorlogstijd aan militairen en burgers met kaakverwondingen, werd dankbaar gebruik gemaakt van een voorstel van Belgische zijde tot het gemeenschappelijk beleggen van een vergadering, ter bespreking der hiermede samenhangende vraagstukken. De leden der Vereeniging van Nederlandsche Tandartsen, hiervoor uitgenoodigd, gaven in grooten getale aan de uitnoodiging gehoor. Niet minder dan zestig collegae ondernamen de reis naar het Instituut Eastman te Brussel, onder wie de lectoren Mejuffrouw Schuiringa en Dr. Tjebbes. Men zal deze excursie niet berouwd hebben. Van Nederlandsche zijde kon men het gehoorde en geleerde in de vergadering der Vereeniging van Nederlandsche Tandartsen op 7 en 8 October j.l. ten deele nog eens verdiepen en uitbreiden (zoo verraste ons collega H. van der Molen met een zeer interessante demonstratie over een kaakfractuur-apparaat en een mond-irrigator), terwijl ook van de zijde der gastheeren belangwekkende demonstraties werden gegeven, t.w. door de heeren Watry en Nauwelaerts, en in tegenwoordigheid van enkele senatoren en andere autoriteiten eenige rapporten werden voorgedragen n.l. Watry, „Herinneringen aan 1914—1918, Gelaats- en kaakbeenchirurgie”, Zeckendorf „Inrichting van den tandheelkundigen dienst in het leger in vreedstijd”, Graulich, „Studie over een goede tandheelkundige inrichting in het Belgische Leger” en Coelst, „Gezichts- en kaakbeenherstellingen.”

Er was voor gezorgd, dat een syllabus van de rede van collega Poelstra „Tandheelkundige verzorging in mobilisatie- en oorlogstijd” in de Fransche taal verspreid werd, wat tot goed wederzijdsch begrip veel bijdroeg.

Van onze landgenooten hield, behalve collega Poelstra, nog Tjebbes een voordracht met demonstratie op het gebied van de behandeling van kaakfracturen uit de vrije hand, terwijl verder door de collegaë Oddens, Dr. E. Sanders en Dr. Witthaus, de in Utrecht gegeven demonstraties werden herhaald. Veel belangstelling werd getoond bij de demonstratie van collega Nauwelaerts, die liet zien, hoe met behulp van een eenvoudige soldeerbout, op de afdeling van Prof. Rubbrecht, in den mond gesoldeerd wordt.

Over het geheel was onze indruk, dat de burgerorganisatie en de tandheelkundige voorziening in het leger in ons land zich met eere kan meten met die in het land onzer gastheeren. Het was dan ook op hun initiatief, dat aan het einde der vergadering een motie van den volgenden inhoud werd aangenomen :

„In verband met de gehouden Hollandsch-Belgische vergadering wordt vastgesteld, dat de deelnemers in de gelukkige omstandigheid zijn geweest een vergelijking te kunnen treffen met de resp. organisaties van den militair-tandheelkundigen dienst in beide landen.

„In verband met het gemeenschappelijk tandheelkundig belang, dat onder de huidige omstandigheden de twee landen tezamenbrengt, heeft deze vergelijking het mogelijk gemaakt gemeenschappelijk vast te stellen :

„1e. dat in verband met de verkregen inlichtingen over den tandheelkundigen toestand van de monden der gemobiliseerde militairen een goede werkwijze van den militair-tandheelkundigen dienst noodzakelijk is ;

„2e. de essentieele grondslagen, waaraan een dergelijke organisatie moet voldoen, speciaal ten opzichte van de technische organisatie van ieder onderdeel van den dienst ;

„3e. het belang van een goede regeling van de behandeling der kaakverwondingen.”

Zooals steeds bij vergaderingen onzer Zuiderburen het geval is, was de culinaire ontvangst der gasten uitstekend geregeld. In een déjeuner amical in de Taverne Royal vonden Joachim en Nord gelegenheid de wederzijdsche gevoelens, gedemonstreerd in de bij elk couvert aanwezige dooreengestregelde Belgische en Nederlandsche vlaggetjes, te vertolken.

Naar verluidt vermochten ook eenige in kleinere gezelschappen en op eigen risico ondernomen verkenningsstochten door het avondlijke Brussel de zorgen van den huidigen dag een wijle op den achtergrond te dringen.

E. SANDERS,
2e Secretaris.

December 1939.